SUNDHEDSSTYRELSEN

2026

Bilag 4

Demenshandlingsplanens finansiering

Introduktion

Den nationale demenshandlingsplan 2025 blev lanceret i 2017 på baggrund af satspuljeaftalen for 2016–2019, hvor der i den politiske aftale blev afsat 470 mio. kr. til initiativer på demensområdet. Efterfølgende blev der via SSA-aftaler, Satspuljeaftaler og særskilte aftaler om finanslov bevilliget yderligere 469,3 mio. kr. til opfølgning og videreudvikling af initiativer på demensområdet i perioden 2017-2025.

Samlet set er der i perioden 2017–2025 afsat 939,3 mio. kr. til initiativer under demenshandlingsplanen 2025[1].

Oversigt 0: Oversigt over samlede økonomiske bevillinger under demenshandlingsplanen 2025 og relaterede SSA-aftaler, Satspuljeaftaler og Aftaler om Finanslove.

Fokusområde	Demenshandlingsplanen 2025	Relaterede aftaler[2]	I alt
Fokusområde 1	157,74 mio. kr.	238,8 mio. kr.	396,54 mio. kr.
Fokusområde 2	35 mio. kr.	14 mio. kr.	49 mio. kr.
Fokusområde 3	79 mio. kr.	149,8 mio. kr.	228,8 mio. kr.
Fokusområde 4	46,5 mio. kr.	39 mio. kr.	85,5 mio. kr.
Fokusområde 5	153,5 mio. kr.	8 mio. kr.	161,4 mio. kr.
I alt	**471,74 mio. kr.**	**449,6 mio. kr.**	**921,34 mio. kr.**

[1] De angivne beløb og de udvalgte aftaler i tabellen er baseret på Sundhedsstyrelsens bedste vurdering af finansieringen, foretaget på baggrund af det materiale, der har været tilgængeligt i forbindelse med udarbejdelsen af oversigten.
[2] SSA-aftaler, Satspuljeaftaler og særskilte aftaler om finanslov.

Figur 1: Illustration af demenshandlingsplanens fem fokusområder og tilhørende initiativer.

Fokusområde 1

Fokusområde 1 omhandler indsatser til styrket tidlig opsporing, udredning og behandling af demens samt nedbringelse af forbruget af antipsykotika blandt mennesker med demens. Området rummer både udvikling af kognitive tests og nationale anbefalinger, styrkelse af tværfaglige udrednings- og behandlingsenheder samt kompetence- og kvalitetsudvikling på tværs af sundhedsvæsenet. Initiativerne er finansieret gennem både demenshandlingsplanen og efterfølgende SSA-aftaler, hvor særligt indsatser vedrørende udredning og reduktion af antipsykotika løbende er blevet tilført yderligere midler. Samlet er der afsat 396,54 mio. kr. til fokusområdet i perioden 2017–2025.

Initiativ 1 ***Værktøj til tidlig opsporing af demens*** er finansieret af den oprindelige bevilling fra demenshandlingsplanen på 1,6 mio. kr. Bevillingen blev afsat som puljemidler i regi af Nationalt Videnscenter for Demens og fordelte sig med 0,9 mio. kr. i 2017 og 0,7 mio. kr. i 2018. Senere blev der via SSA-aftalen 2020-2023 afsat 5 mio. kr. til validering og udrulning af værktøjet til sikring af rettidig udredning af demens i almen praksis. SSA-bevillingen blev på samme vis afsat som puljemidler i regi af Nationalt Videnscenter for Demens og fordelte sig med 2,5 mio. kr. i 2020-2021.

Initiativ 2 ***Fokus på tegn på demens i almen praksis*** er udgiftsneutral.

Initiativ 3 ***Færre, tværfaglige udrednings- og behandlingsenheder*** er finansieret af den oprindelige bevilling fra demenshandlingsplanen på 145 mio. kr. Senere blev der via SSA-aftalen 2020-2023 afsat 60 mio. kr. til mere specialiserede og tværfaglige udrednings- og behandlingsenheder, som skal understøtte en fortsat styrkelse af kvaliteten i udredning og behandling af demenssygdomme og bidrage til målet

om, at 80 pct. skal have en specifik diagnose. SSA-bevillingen blev udmøntet som regionale bloktilskud. I SSA-aftalen 2024-2027 blev der yderligere afsat 62,7 mio. kr. til initiativet.

Initiativ 4 *Nye nationale kliniske retningslinjer på demensområdet* er udelukkende finansieret af den oprindelige bevilling fra demenshandlingsplanen på 3 mio. kr. Bevillingen blev afsat som driftsmidler i regi af Sundhedsstyrelsen og fordelte sig med 1 mio. kr. i 2017 og 2 mio. kr. i 2018.

Initiativ 5 *Nedbringelse af forbruget af antipsykotika blandt mennesker med demens* er finansieret af den oprindelige bevilling fra demenshandlingsplanen på 6,14 mio. kr. Senere blev der via SSA-aftalen 2020-2023 afsat 4 mio. kr. til monitorerings- og læringsindsatser til nedbringelse af forbruget af antipsykotisk medicin til mennesker med demens samt læringsindsatser ift. smertelindring. SSA-bevillingen blev afsat som driftsmidler i regi af Sundhedsstyrelsen. I samme aftale blev der også afsat 24 mio. kr. til et praksisnært kompetenceløft til nedbringelse af antipsykotisk medicin. Endvidere blev der også afsat 20 mio. kr. i samme aftale til videreførelse af demensrejseholdet med særligt fokus på reduktion af forbruget af antipsykotisk medicin til mennesker med demens. I SSA-aftalen 2023-2026 blev der afsat midler til initiativ 5. Specifikt blev der afsat 5,8 mio. kr. til National alliance til nedbringelse af anti-psykotisk medicin, 5,9 mio. kr. til en praksisnær model til nedbringelse af antipsykotisk medicin, samt 8,2 mio. kr. til en styrket indsats ifm. videreførelse af Demensrejseholdet med fokus på nedbringelse af antipsykotisk medicin. Bevillingerne blev afsat som driftsmidler i regi af Sundhedsstyrelsen. I SSA-aftalen 2024-2027 blev der også afsat midler til initiativ 5. Konkret blev der afsat 7,6 mio. kr. til en informationsindsats vedr. antipsykotika målrettet almen praksis og hospitaler, 23,6 mio. kr. til it-understøttelse og undervisning i forbindelse med at øge viden om lægers ordinationsmønstre på antipsykotika, 2 mio. kr. til supplerende midler til videreførelsen af Demensrejseholdet med fokus på nedbringelse af antipsykotisk medicin. Ligeledes blev der også afsat 10 mio. kr. i samme aftale til udbredelse af viden om "Best Practices" til at nedsætte forbruget af antipsykotika til borgere med demens. Bevillingen blev afsat som puljemidler, heraf 2. mio. kr. til Nationalt Videnscenter for Demens og 8 mio. kr. til Kvalitet i Almen Praksis (KIAP).

Initiativ 6 *Nationale anbefalinger til optimale tværsektorielle og tværfaglige forløb* er udelukkende finansieret af den oprindelige bevilling fra demenshandlingsplanen på 2 mio. kr. Bevillingen blev afsat som driftsmidler i regi af Sundhedsstyrelsen og fordelte sig med 1 mio. kr. i 2017 og 1 mio. kr. i 2018.

Fokusområde 1 - Bevillinger (mio. kr.)			
Initiativ	**Demenshandlingsplanen 2025**	**SSA-aftale(r)**	**I alt**
Initiativ 1: Værktøj til tidlig opsporing af demens	1,6	5,0	6,6
Initiativ 2: Fokus på tegn på demens i almen praksis	0,0	0,0	0,0
Initiativ 3: Færre, tværfaglige udrednings- og behandlingsenheder	145	122,7	267,7
Initiativ 4: Nye nationale kliniske retningslinjer på demensområdet	3,0	0,0	3,0

Initiativ 5: Nedbringelse af forbruget af antipsykotika blandt mennesker med demens	6,14	111,1	117,24
Initiativ 6: Nationale anbefalinger til optimale tværsektorielle og tværfaglige forløb	2,0	0,0	2,0
Samlet økonomi	**157,74**	**238,8**	**396,54**

Opsummering:

Initiativerne i Fokusområde 1 er finansieret forskelligt og spænder fra mindre, afgrænsede indsatser til større, løbende investeringer. Initiativ 1 om udvikling af tests til tidlig opsporing af demens blev oprindeligt finansieret med 1,6 mio. kr. i 2017–2018 og er efterfølgende blevet styrket med 5 mio. kr. fra SSA-aftalen 2020–2023 til validering og udrulning i almen praksis. Initiativ 2 om øget fokus på tegn på demens i almen praksis er udgiftsneutralt.

Den største del af midlerne er gået til initiativ 3, som omhandler færre og mere specialiserede tværfaglige udrednings- og behandlingsenheder. Initiativet blev oprindeligt finansieret med 145 mio. kr., og er efterfølgende blevet styrket med i alt 122,7mio. kr. fra senere SSA-aftaler bl.a. til styrkelse af kvaliteten og nedbringelse af ventetider. Initiativ 4 og 6 er mindre indsatser, der blev finansieret med henholdsvis 3 mio. kr. og 2 mio. kr. fra den oprindelige bevilling og ikke har modtaget yderligere midler siden. Initiativ 5, som har fokus på at nedbringe forbruget af antipsykotika blandt mennesker med demens, blev oprindeligt finansieret med 6,14 mio. kr. Herefter er der samlet afsat 111,1 mio. kr. fra efterfølgende SSA-aftaler til en bred vifte af indsatser, herunder monitorering og læring, kompetenceudvikling i praksis, videreførelse af Demensrejseholdet, udvikling af praksisnære modeller samt styrket data- og informationsunderstøttelse.

Samlet set viser finansieringen af Fokusområde 1, at de største efterfølgende bevillinger er gået til styrket udredning og behandling (initiativ 3) samt reduktion af antipsykotika forbrug (initiativ 5), mens de øvrige initiativer primært er gennemført med den oprindelige bevilling.

Fokusområde 1 har en samlet finansiering i perioden 2017-2025 på i alt 396,54 mio. kr.

Fokusområde 2

Fokusområde 2 omhandler initiativer, der skal understøtte en mere helhedsorienteret og værdig indsats for mennesker med demens gennem styrket social- og sundhedsfaglig praksis, fysisk aktivitet samt tydeligere rammer for behandling og omsorg. Indsatserne spænder fra udvikling af vidensbaserede håndbøger og træningstilbud til serviceeftersyn af magtanvendelsesreglerne og forbedrede muligheder for behandling af varigt inhabile patienter. Finansieringen kommer både fra den oprindelige demenshandlingsplan og fra efterfølgende SSA- og satspuljeaftaler, hvor særligt initiativet om behandling af varigt inhabile patienter udgør den største enkeltstående bevilling.

Initiativ 7 ***Håndbøger med vidensbaserede anbefalinger til optimale tværsektorielle og tværfaglige forløb*** er finansieret af den oprindelige bevilling fra demenshandlingsplanen på 2,5 mio. kr., som primært blev anvendt til udvikling af vidensbaserede håndbøger. Bevillingen blev afsat som driftsmidler i regi af Sundhedsstyrelsen, og fordelte sig med 0,5 mio. kr. i 2017, 1,5 mio. kr. i 2018 og 0,5 mio. kr. i 2019. I SSA-aftalen 2022-2025 blev der yderligere afsat 12 mio. kr. til en udbredelse af livshistorieteknologi til mennesker med demens og deres pårørende. SSA-bevillingen blev afsat som puljemidler i regi af Social-, Bolig- og Ældreministeriet.

Initiativ 8 ***Flere og bedre tilbud om fysisk træning og aktivitet*** er finansieret af den oprindelige bevilling fra demenshandlingsplanen på 32 mio. kr. Senere blev der via SSA-aftalen 2020-2023 afsat 2 mio. kr. til udbredelse af de gode erfaringer med fysisk træning og aktivitet. SSA-bevillingen blev afsat som driftsmidler i regi af Sundhedsstyrelsen.

Initiativ 9 ***Serviceeftersyn af magtanvendelsesreglerne*** er udelukkende finansieret af den oprindelige bevilling fra demenshandlingsplanen på 0,5 mio. kr. Bevillingen blev afsat som tillægsbevilling i 2017 i regi af Social-, Bolig- og Ældreministeriet.

Initiativ 10 ***Bedre mulighed for behandling af varigt inhabile patienter*** er finansieret gennem Satspuljen 2018-2021 på sundhedsområdet med 135,9 mio. kr. i perioden 2018-2025. Heraf 130,3 mio. kr. til bedre mulighed for behandling af varigt inhabile patienter overført til kommuner og regioner via bloktilskud, og 5,6 mio. kr. til etablering og drift af et system for indberetning af tvang samt et klagesystem over anvendelse af tvang overfor varigt inhabile somatiske patienter som driftsmidler i regi af Sundhedsdatastyrelsen (SDS).[3]

Fokusområde 2 - Bevillinger (mio. kr.)			
Initiativ	**Demenshandlingsplanen 2025**	**SSA-aftale(r)**	**I alt**
Initiativ 7: Håndbøger med vidensbaserede anbefalinger til social- og sundhedsfaglig praksis på demensområdet	2,5	12	14,5
Initiativ 8: Flere og bedre tilbud om fysisk træning og aktivitet	32	2,0	34
Initiativ 9: Serviceeftersyn af magtanvendelsesreglerne	0,5	0,0	0,5
Initiativ 10: Bedre mulighed for behandling af varigt inhabile patienter	0,0	0*	0*
Samlet økonomi	**34,9**	**14**	**48,9**

[3] Initiativet og driften hertil forudsættes at blive finansieret årligt med 16,8 mio. kr. fra 2022 og frem.

Opsummering:

Initiativerne under fokusområde 2 er finansieret med både oprindelige bevillinger og efterfølgende midler, men i mindre omfang end fokusområde 1.

Initiativ 7 om udvikling af håndbøger med vidensbaserede anbefalinger til tværsektorielle og tværfaglige forløb blev oprindeligt finansieret med 2,5 mio. kr. Efterfølgende er der tilført 12 mio. kr. via SSA-aftalen 2022–2025 til livshistorieteknologi. Initiativ 8 om flere og bedre tilbud om fysisk træning og aktivitet blev oprindeligt finansieret med 32 mio. kr. Initiativet er efterfølgende tilført yderligere 2 mio. kr. fra SSA-aftalen 2020–2023 til udbredelse af erfaringer. Initiativ 9 om serviceeftersyn af magtanvendelsesreglerne er en mindre indsats, der udelukkende blev finansieret med 0,5 mio. kr. fra den oprindelige bevilling og ikke har modtaget yderligere midler. Initiativ 10 om bedre muligheder for behandling af varigt inhabile patienter adskiller sig ved ikke at være finansieret af den oprindelige demenshandlingsplan, men derimod via satspuljen med i alt 135,9 mio. kr. i perioden 2018–2025, hvoraf hovedparten er gået til kommuner og regioner via bloktilskud.

Fokusområde 2 har en samlet finansiering i perioden 2017-2025 på i alt 48,9 mio. kr. Det samlede beløb omfatter ikke finansieringen af initiativ 10, idet denne i den oprindelige demenshandlingsplan var opgjort særskilt og ikke indgik i planens samlede økonomiske ramme. Af hensyn til sammenligneligheden med den oprindelige opgørelse er samme fremgangsmåde fulgt her.

Fokusområde 3

Fokusområde 3 omhandler initiativer, der skal styrke støtte, rådgivning og meningsfulde tilbud til mennesker med demens og deres pårørende. Indsatserne spænder fra udvikling af patient- og pårørendekurser til etablering af dag-, aflastnings- og rådgivningstilbud med særlig opmærksomhed på yngre med demens. Området er finansieret gennem både den oprindelige demenshandlingsplan og efterfølgende SSA-aftaler, hvor de største bevillinger er gået til etablering og drift af konkrete tilbud og centre. Samlet er der afsat 228,8 mio. kr. til fokusområdet i perioden 2017–2025.

Initiativ 11 *Udvikling og udbredelse af en national værktøjskasse med patient- og pårørende kurser* er finansieret af den oprindelige bevilling fra demenshandlingsplanen på 2,5 mio. kr. Bevillingen blev afsat i regi af Nationalt Videnscenter for Demens og fordelte sig med 1,5 mio. kr. i 2017 og 1 mio. kr. i 2018. Senere blev der via SSA-aftalen 2020-2023 afsat 5 mio. kr. til videreførelse og udbredelse af Nationalt Videnscenter for Demens' værktøjskasse med materiale målrettet demente.

Initiativ 12 *Flere og mere meningsfulde dag- og aflastningstilbud samt støtte til yngre med demens* er finansieret af den oprindelige bevilling fra demenshandlingsplanen på 39 mio. kr. Satspuljeaftalen for 2018 af november 2017 blev der yderligere bevilliget 42,5 mio. kr. til en forsøgsordning med befordring af

mennesker med demensdiagnose samt til evaluering. Initiativet blev yderligere finansieret i SSA-aftalen 2020-2023, da der blev oprettet en ansøgningspulje til etablering af dag- og aflastningstilbud gennem den opfølgende demenshandlingsplan på 40 mio. kr. I SSA-aftalen 2023-2026 blev der afsat 10,5 mio. kr. til en 2. ansøgningspulje til en forsøgsordning med befordring af mennesker med en demensdiagnose.

Initiativ 13 ***Rådgivnings- og aktivitetscentre for mennesker med demens og deres pårørende, herunder yngre med demens*** er finansieret af den oprindelige bevilling fra demenshandlingsplanen på 37,5 mio. kr. Senere blev der via SSA-aftalen 2020-2023 afsat 52 mio. kr. til en pulje til rådgivnings- og aktivitetscentre. SSA-bevillingen var tilrettelagt med en faldende bevillingsprofil med henblik på gradvis overgang til kommunal finansiering og ordinær drift ved udgangen af 2023. Ved bevillingens ophør fortsatte tre af centrene i ordinær drift.

Fokusområde 3 - Bevillinger (mio. kr.)			
Initiativ	**Demenshandlingsplanen 2025**	**SSA-aftale(r)**	**I alt**
Initiativ 11: Udvikling og udbredelse af en national værktøjskasse med patient- og pårørende kurser	2,5	5,0	7,5
Initiativ 12: Flere og mere meningsfulde dag- og aflastningstilbud samt støtte til yngre med demens	39	92,8	131,8
Initiativ 13: Rådgivnings- og aktivitetscentre for mennesker med demens og deres pårørende, herunder yngre med demens	37,5	52	89,5
Samlet økonomi	**79**	**149,8**	**228,8**

Opsummering:

Initiativerne under fokusområde 3 er finansieret med både oprindelige bevillinger og efterfølgende midler, hvor særligt SSA-aftalerne har bidraget til en væsentlig styrkelse af konkrete støtte- og aktivitetstilbud til mennesker med demens og deres pårørende.

Initiativ 11–13 er alle finansieret af den oprindelige demenshandlingsplan og har efterfølgende modtaget yderligere midler via SSA-aftalerne, primært i form af ansøgningspuljer. Initiativ 11 om en national værktøjskasse med patient- og pårørendekurser har i alt modtaget 7,5 mio. kr., heraf 2,5 mio. kr. fra den oprindelige bevilling og 5 mio. kr. fra SSA-aftalen 2020–2023. Initiativ 12 om dag- og aflastningstilbud samt støtte til yngre med demens har i alt modtaget 89,5 mio. kr., heraf 39 mio. kr. fra den oprindelige bevilling og 92,8 mio. kr. fra SSA-aftalerne 2020–2023 og 2023–2026. Initiativ 13 om rådgivnings- og aktivitetscentre har i alt modtaget 89,5 mio. kr., heraf 37,5 mio. kr. fra den oprindelige bevilling og 52 mio. kr. fra SSA-aftalen 2020–2023. Den efterfølgende finansiering har således i vid udstrækning haft til formål at videreføre

og udbrede de oprindelige indsatser, og for initiativ 13 var bevillingen tilrettelagt med henblik på overgang til kommunal drift, hvilket tre af centrene efterfølgende er overgået til.

Samlet set viser finansieringen af fokusområde 3, at de efterfølgende bevillinger i høj grad har været rettet mod etablering og udbredelse af konkrete støtte- og aktivitetstilbud til mennesker med demens og deres pårørende, mens de oprindelige bevillinger primært understøttede udvikling af koncepter, materialer og indsatser. Fokusområde 3 har en samlet finansiering i perioden 2017–2025 på i alt 228,8 mio. kr.

Fokusområde 4

Fokusområde 4 omhandler initiativer, der skal understøtte et mere demensvenligt samfund gennem udvikling af demensvenlige lokalsamfund, boliger og sygehusmiljøer. Indsatserne spænder fra lokale udviklingsprojekter og forsøgsordninger til etablering af demensegnede boliger og nationale mærkningsordninger. Området er finansieret gennem både den oprindelige Demenshandlingsplan 2025 samt efterfølgende SSA- og satspuljeaftaler, hvor særligt initiativer vedrørende demensvenlige tiltag og transportordninger er blevet styrket løbende. Samlet er der afsat 85,5 mio. kr. til fokusområdet i perioden 2017–2025.

Initiativ 14 *Lokale og landsdækkende aktiviteter skal understøtte et demensvenligt samfund* er finansieret af den oprindelige bevilling fra demenshandlingsplanen på 25 mio. kr. Bevillingen blev afsat i regi af Sundhedsstyrelsens drift til udvikling af konceptet for initiativet. Senere blev der via SSA-aftalen 2020-2023 afsat 16 mio. kr. til en pulje til demensvenlige tiltag, herunder boformer i regi af Social-, Bolig- og Ældreministeriet. Forsøgsordningen blev udmøntet som en ansøgningspulje, hvor ca. fem kommuner kunne søge om midler til transport og ledsagelse til borgere med en demensdiagnose, der bor i eget hjem. Forsøgsordningen blev forankret i regi af Sundhedsstyrelsen.

Initiativ 15 *National ambition om demensvenlighed i alle kommuner* var ikke ledsaget af en særskilt bevilling, men var baseret på politisk dialog og skulle ses i sammenhæng med øvrige midler under handlingsplanen. Initiativet havde dermed primært karakter af et rammesættende initiativ uden selvstændig finansiering.

Initiativ 16 *Flere demensegnede boliger med demensegnede omgivelser* er finansieret af den oprindelige bevilling fra demenshandlingsplanen på 13 mio. kr. Bevillingen blev afsat som en ansøgningspulje i regi af Transport, Bygnings- og Boligministeriet. Ansøgningspuljen blev suppleret med en bevilling fra Satspuljeaftalen 2015 for børn, ligestilling, integration og det sociale område af 29. oktober 2014 på 16 mio. kr.

Initiativ 17 *Indføre en national mærkningsordning for demensegnede boliger* er finansieret af den oprindelige bevilling fra demenshandlingsplanen på 2,5 mio. kr. Bevillingen blev afsat i regi af Transport, Bygnings- og Boligministeriet til indførelse af en national mærkningsanordning for demensegnede

plejeboliger, herunder til opstilling af relevante og målbare kriterier for demensegnethed, tilretninger af IT-systemer, fastsættelse af regler for samt mærkning af alle eksisterende plejeboliger.

Initiativ 18 ***Forsøg med demensvenlige sygehuse*** er finansieret af den oprindelige bevilling fra demenshandlingsplanen på 6 mio. kr. Heraf 2 mio. kr. årligt i perioden 2017-2019 i regi af Nationalt Videnscenter for Demens til forsøg med demensvenlige sygehuse, herunder til konceptudvikling, projektstyring, afprøvning, evaluering og udbredelse. I Satspuljeaftalen på ældreområdet 2019-2022 blev der yderligere afsat 7 mio. kr. til frivillige tryghedspersoner til mennesker med demens på sygehuse. Satspulje-bevillingen blev ligeledes afsat i regi af Nationalt Videnscenter for Demens.

Fokusområde 4 - Bevillinger (mio. kr.)			
Initiativ	**Demenshandlingsplanen 2025**	**SSA-aftale(r)**	**I alt**
Initiativ 14: Lokale og landsdækkende aktiviteter skal understøtte et demensvenligt samfund	25	16	41
Initiativ 15: 98 demensvenlige kommuner	0,0	0,0	0,0
Initiativ 16: Flere demensegnede boliger med demensegnede omgivelser	13	16	29
Initiativ 17: Indføre en national mærkningsordning for demensegnede boliger	2,5	0,0	2,5
Initiativ 18: Forsøg med demensvenlige sygehuse	6,0	7	13
Samlet økonomi	**46,5**	**39**	**85,5**

Opsummering:
Initiativerne under fokusområde 4 er finansieret gennem både den oprindelige demenshandlingsplan og efterfølgende SSA- og satspuljeaftaler med fokus på at understøtte et mere demensvenligt samfund, herunder gennem lokale udviklingsprojekter, demensegnede boliger og tilpasning af sygehusmiljøer.

Initiativ 14 om lokale og landsdækkende aktiviteter til understøttelse af et demensvenligt samfund blev oprindeligt finansieret med 0,8 mio. kr. til konceptudvikling i regi af Sundhedsstyrelsen. Initiativet blev efterfølgende væsentligt styrket med i alt 71,4 mio. kr. fra SSA- og satspuljeaftaler, herunder til puljer til demensvenlige tiltag og boformer samt forsøgsordninger med befordring og ledsagelse til mennesker med demens. Midlerne blev primært udmøntet som projekt- og ansøgningspuljer med fokus på lokal udvikling, geografisk spredning og erfaringsopsamling. Initiativ 15 om 98 demensvenlige kommuner var ikke ledsaget af en særskilt bevilling, men havde karakter af et rammesættende initiativ baseret på politisk dialog og understøttet af øvrige midler under handlingsplanen. Initiativ 16 om flere demensegnede boliger med demensegnede omgivelser blev oprindeligt finansieret med 13,2 mio. kr. gennem en ansøgningspulje i regi af Transport-, Bygnings- og Boligministeriet. Initiativet blev suppleret med yderligere midler fra tidligere satspuljeaftaler samt 8 mio. kr. fra SSA-aftalen 2020–2023 til dækning af momsudgifter i

forbindelse med ansøgningspuljen. Initiativ 17 om en national mærkningsordning for demensegnede boliger blev udelukkende finansieret med 2,5 mio. kr. fra den oprindelige bevilling og omfattede udvikling af kriterier, IT-tilpasninger og mærkning af plejeboliger. Initiativ 18 om forsøg med demensvenlige sygehuse blev oprindeligt finansieret med 6 mio. kr. til konceptudvikling, afprøvning og evaluering i regi af Nationalt Videnscenter for Demens. Initiativet blev senere styrket med yderligere 5,5 mio. kr. fra satspuljeaftalen på ældreområdet til frivillige tryghedspersoner på sygehuse.

Samlet set viser finansieringen af fokusområde 4, at de største efterfølgende bevillinger er gået til lokale udviklingsinitiativer og forsøgsordninger med fokus på at skabe mere demensvenlige omgivelser og samfund. Fokusområde 4 har en samlet finansiering i perioden 2017–2025 på i alt 85,5mio. kr.

Fokusområde 5

Fokusområde 5 omhandler initiativer, der skal styrke forskning, data, kompetenceudvikling og national vidensopbygning på demensområdet. Indsatserne spænder fra udvikling af en national forskningsstrategi og bedre datagrundlag til permanentgørelse af Nationalt Videnscenter for Demens samt praksisnære kompetenceløft i kommuner og regioner. Området er finansieret gennem både den oprindelige Demenshandlingsplan 2025 og efterfølgende SSA- og satspuljeaftaler, hvor særligt kompetenceudvikling og opbygning af en varig national vidensinfrastruktur er blevet prioriteret. Samlet er der afsat 244,1 mio. kr. til fokusområdet i perioden 2017–2025.

Initiativ 19 *Ny national forskningsstrategi på demensområdet og ny forskning* er finansieret af den oprindelige bevilling fra demenshandlingsplanen på 6,7 mio. kr. Heraf 5,5 mio. kr. til teknologiudvikling og innovation til erhvervs-ph.d'er, der skal forske i demensområdet, samt til udvikling af en ny national forskningsstrategi på *Forskning til gavn for mennesker med demens og deres pårørende*. Bevillingen blev afsat som uddelinger i regi af Danmarks Innovationsfond og som driftsmidler i regi af Sundhedsstyrelsen.

Initiativ 20 *Permanentgørelse af Nationalt Videnscenter for Demens* er finansieret af Satspuljen på sundheds- og ældreområdet for 2017-2020 af november 2016 med 59 mio. kr. i perioden 2017-2025. Bevillingen fordelte sig med 1,5 mio. kr. i 2017, 1,6 mio. kr. i 2018, 7,9 mio. kr. i 2019 og 8 mio. kr. i 2020, hvorefter Nationalt Videnscenter for Demens blev permanentgjort med en årlig bevilling på 8 mio. kr.[4]

Initiativ 21 *Bedre data på demensområdet* er finansieret af den oprindelige bevilling fra demenshandlingsplanen på 1 mio. kr. og havde karakter af et mindre udviklingsinitiativ. Midlerne skulle understøtte arbejdet i kommunerne og almen praksis med afklaring af relevante indikatorer og data til brug for

[4] Initiativ 20 omhandler finansiering af NVD. Der har under andre initiativer været finansiering i regi af NVD's virke. Dette er ikke talt med i opgørelsen af initiativ 20's finansiering.

databasen. Midlerne blev udmøntet efter en fordelingsnøgle til henholdsvis kommunerne over bloktilskuddet samt blev indskrevet i overenskomsten med de praktiserende læger.

Initiativ 22 *Praksisnært kompetenceløft i kommuner og regioner* er finansieret af den oprindelige bevilling fra demenshandlingsplanen på 145,36 mio. kr. Heraf 139,1 mio. kr. til ansøgningspuljer i 2017 og 2018 med projektafslutning senest i 2019, og 6,3 mio. kr. til udvikling af koncept for praksisnært kompetenceløft i kommuner og regioner med henblik på opslag og administration af en pulje til praksisnært kompetenceløft i kommuner og regioner. Endvidere blev midlerne også anvendt til Sundhedsstyrelsens arbejde med demensrejsehold samt betaling af eksterne aktører for deltagelse i Demensrejseholdet samt monitorering og evaluering. Finansieringsmodellen havde dermed karakter af puljefinansierede udviklingsprojekter med henblik på at styrke kompetenceudvikling og praksisnær læring på tværs af kommuner og regioner. SSA-aftalen 2024-2027 blev der afsat 8 mio. kr. til videreudvikling og vedligeholdelse af e-learningskonceptet ABC Demens til fagprofessionelle indenfor demensområdet. SSA-bevillingen blev afsat som puljemidler i regi af Nationalt Videnscenter for Demens.

Initiativ 23 *Uddeling af årets Demenspris* er finansieret af den oprindelige bevilling fra demenshandlingsplanen på 0,3 mio. kr. Bevillingen blev afsat i regi af Sundhedsministeriet.

Fokusområde 5 - Bevillinger (mio. kr.)			
Initiativ	**Demenshandlingsplanen 2025**	**SSA-aftale(r)**	**I alt**
Initiativ 19: Ny national forskningsstrategi på demensområdet og ny forskning	6,7	0,0	6,7
Initiativ 20: Permanentgørelse af Nationalt Videnscenter for Demens	0,0	0	59,0
Initiativ 21: Bedre data på demensområdet	1,0	0,0	1,0
Initiativ 22: Praksisnært kompetenceløft i kommuner og regioner	145,4	8	153,4
Initiativ 23: Uddeling af årets Demenspris	0,3	0,0	0,3
Samlet økonomi	**153,4**	**8**	**161,4**

Opsummering:

Initiativerne under fokusområde 5 er finansieret gennem både den oprindelige demenshandlingsplan og efterfølgende SSA- og satspuljeaftaler med fokus på forskning, data, kompetenceudvikling og opbygning af national viden på demensområdet.

Initiativ 19 om en ny national forskningsstrategi og ny forskning på demensområdet blev oprindeligt finansieret med 6,7 mio. kr. til udvikling af en national forskningsstrategi samt teknologiudvikling og innovation,

herunder erhvervs-ph.d'er på demensområdet. Initiativ 20 om permanentgørelse af Nationalt Videnscenter for Demens blev finansieret med i alt 59 mio. kr. via satspuljen på sundheds- og ældreområdet i perioden 2017–2025. Bevillingen understøttede en permanent forankring af videnscenteret og bidrog til en stabil national viden- og kompetenceinfrastruktur på demensområdet. Initiativ 21 om bedre data på demensområdet blev finansieret med 1 mio. kr. som et mindre udviklingsinitiativ med fokus på udvikling af relevante indikatorer og datagrundlag i kommuner og almen praksis. Initiativ 22 om praksisnært kompetenceløft i kommuner og regioner udgør den største enkeltstående bevilling under fokusområdet og blev oprindeligt finansieret med 145,36 mio. kr. til ansøgningspuljer, kompetenceudvikling, demensrejsehold samt monitorering og evaluering. Initiativet blev senere styrket med yderligere 8 mio. kr. fra SSA-aftaler til udvikling af e-læringskonceptet ABC Demens. Initiativ 23 om uddeling af årets Demenspris blev finansieret med 0,3 mio. kr. fra den oprindelige bevilling og havde karakter af en mindre anerkendelses- og formidlingsindsats.

Samlet set viser finansieringen af fokusområde 5, at de største investeringer er gået til kompetenceudvikling og opbygning af en varig national videns- og læringsinfrastruktur på demensområdet. Fokusområde 5 har en samlet finansiering i perioden 2017–2025 på i alt 161,4 mio. kr.

Samlet opsummering af demenshandlingsplanens finansiering

Demenshandlingsplanen 2025 er i perioden 2017–2025 finansieret med i alt 921,34 mio. kr. Heraf stammer 471,74 mio. kr. fra den oprindelige bevilling, mens 449,6 mio. kr. er tilført gennem efterfølgende SSA-aftaler, satspuljeaftaler og finanslovsaftaler. Finansieringen viser, at flere af initiativerne er blevet videreført og udbygget betydeligt efter den oprindelige handlingsplan.

De største bevillinger er gået til fokusområde 1, som omhandler tidlig opsporing, udredning, behandling og nedbringelse af antipsykotika, med samlet 396,54 mio. kr. Dernæst følger fokusområde 3 med 228,8 mio. kr. Fokusområde 2. 4 og 5 har samlet set modtaget mindre, men fortsat væsentlige bevillinger til bl.a. social- og sundhedsfaglig praksis, støtte til pårørende, dag- og aflastningstilbud, demensvenlige samfund, boliger og sygehuse.

På tværs af fokusområderne tegner der sig et billede af, at de oprindelige bevillinger i flere tilfælde primært har finansieret udvikling af koncepter, anbefalinger, værktøjer og forsøgsordninger, mens de efterfølgende bevillinger i højere grad har understøttet udbredelse, videreførelse og implementering af indsatser. Særligt udredningsområdet, reduktion af antipsykotika, praksisnært kompetenceløft samt konkrete støtte- og aktivitetstilbud til mennesker med demens og deres pårørende er blevet styrket gennem senere aftaler.